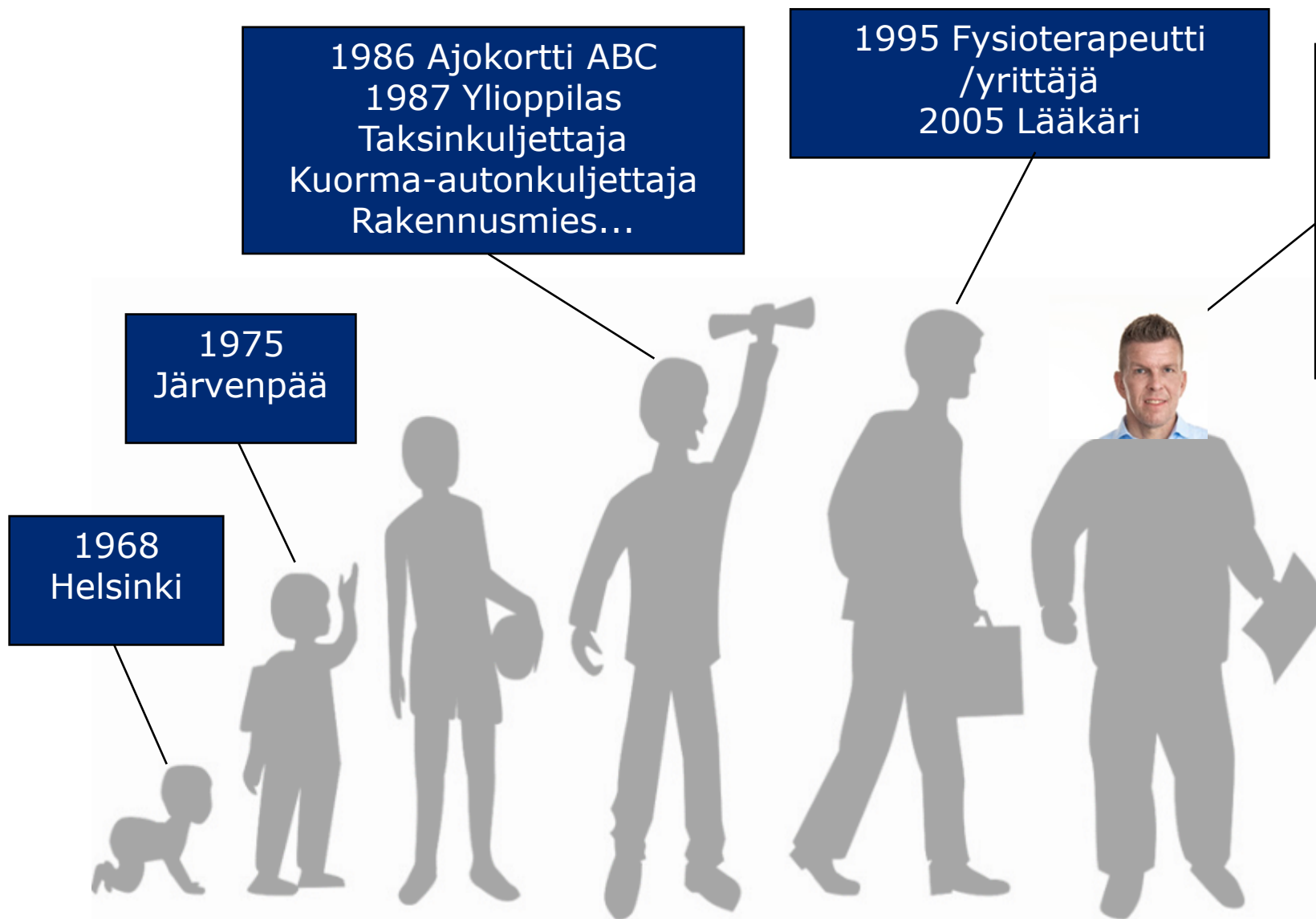

**Kuljettajan elinkaari ja
ajoterveys
– ennakoivaa turvallisuutta
alusta loppuun**

Liikenneturvallisuusfoorumi 4.9.2025
Petteri Harjuvaara

Luennoitsijan elinkaari

2007-2019
Päällikkölääkäri, hallintoylilääkäri
/ Puolustusvoimat
2016 SOTE PD
2019 ->
Erityisasiantuntija / Traficom
2021 Terveydenhuollon
erikoislääkäri

TRAFICOM

- Tieliikenteen lupa- ja korttiviranomainen
 - Ajoterveyden arviointiohjeet terveydenhuollon ammattilaisille
- Sidosryhmäyhteistyö, koulutus, ohjaus, neuvonta

1. Ajoneuvojen teknisen kehityksen kaari

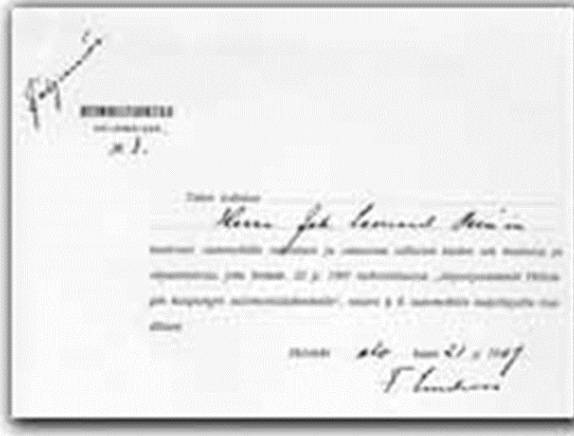

2. Liikenneympäristön ja liikennemäärien kehitys

Ajoneuvon kuljettajan vaatimukset?

Ajoterveysvaatimusten kehityskaari 1

22.7.1907:

“hyväksyttäköön
kuljettajaksi ainoastaan
sellainen henkilö, joka on
18 vuotta täyttänyt ja on
tunnettu raittiiksi,
säännölliseksi ja
luotettavaksi”

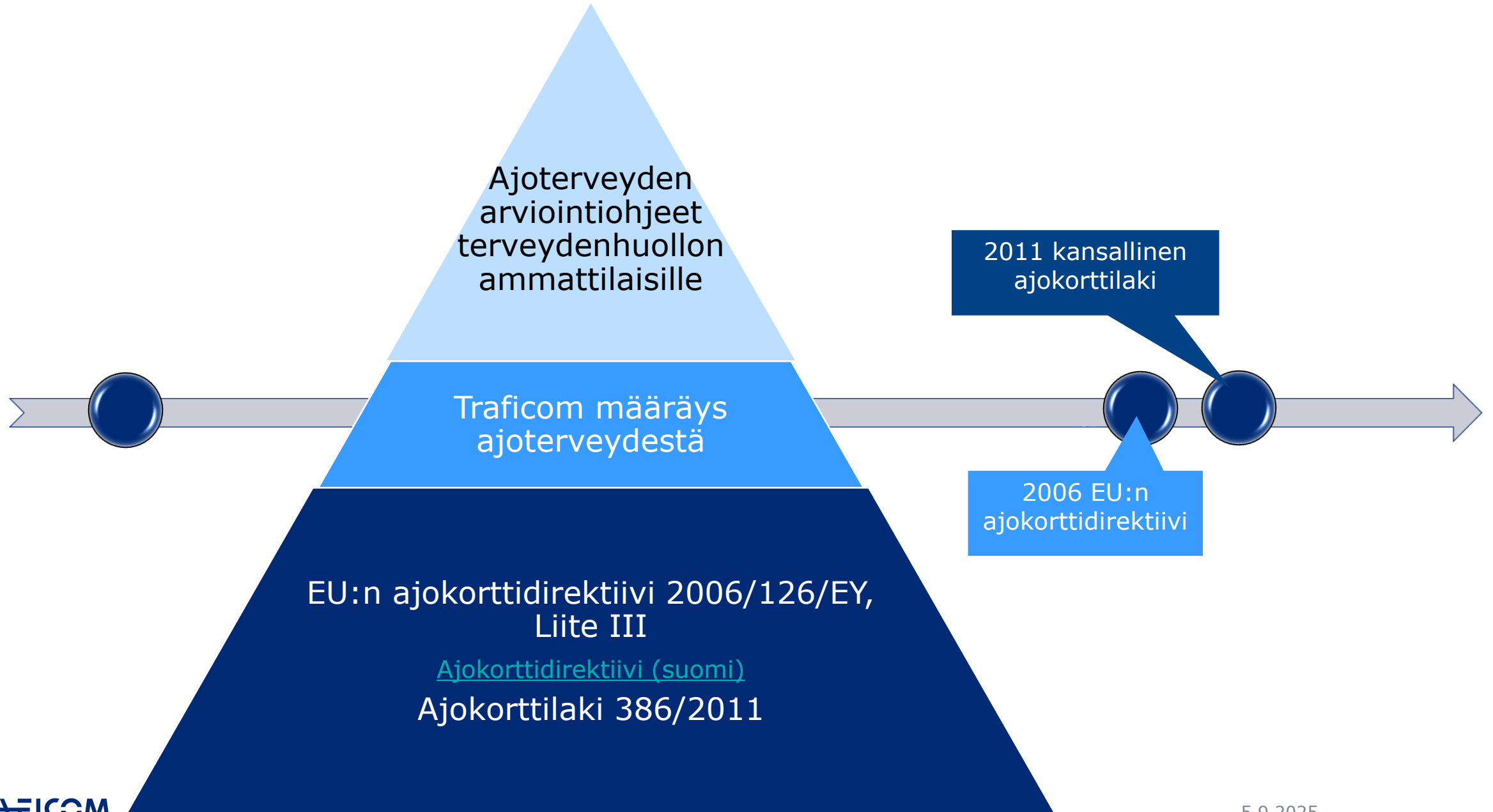
*Täteen pyynnöstä
todistamme että
Kirvesmies Anton Aalto on
raitis ja rehellinen henkilö,
eikä kuuhlu mihinkään
poliitisiin seurain.*

*Helsinki 17/4 1923.
Räätälimestari Emil K
Ahrenberg, M.E:Laihol.
Nimikirjoituksen oikeaksi
todistavat A. Ahonen ja O.
Hotti.*

*Pyynnöstä todistamme, että
Herra Emil Alexader Lindfors
on raitis ja kaikin puolin
täysin luotettava ja
rehellinen.*

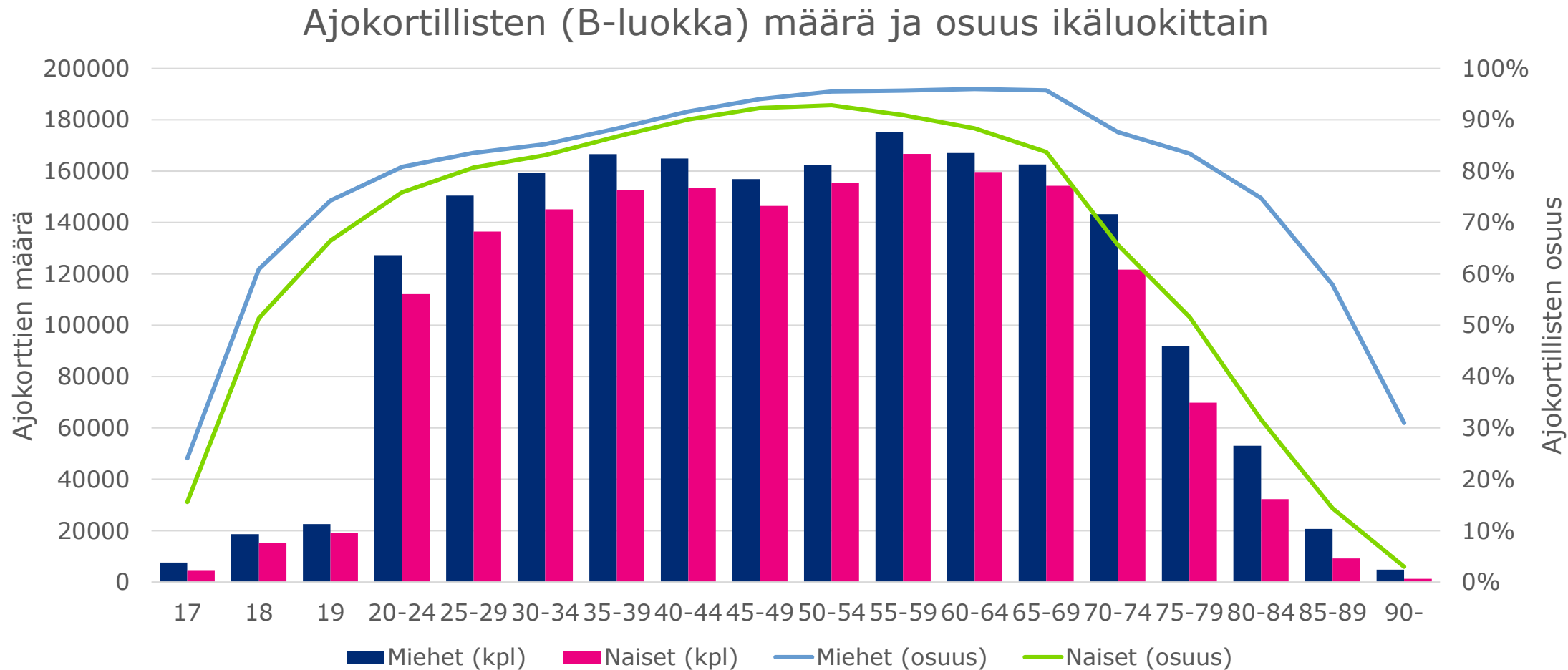
*Helsingissä
marraskuun 4 p:nä 1919.
Korpivaara & Halla O-Y,
J. Korpivaara*

Ajoterveysvaatimusten kehityskaari 2

Ajokortit tilastona

Ajokortillisten (vähintään B-luokka) henkilöiden määrä ja osuus koko väestöstä sukupuolen ja ikäluokan mukaan vuoden 2024 alussa (Traficom 2024 + Tilastokeskus 2024)

Ajo-oikeuden ja ajoterveyden valvonta

Kuljettajan elinkaari ja ajoterveyden arviointi

Ensimmäinen ajokortti
15-18-v.

R1

95 % oman terveys-
vakuutuksen perusteella

R2

Aina lääkärinlausunto

R1
Säännölliset
terveystarkastukset 5 v.
välein 70-75-vuotiaasta
alkaen

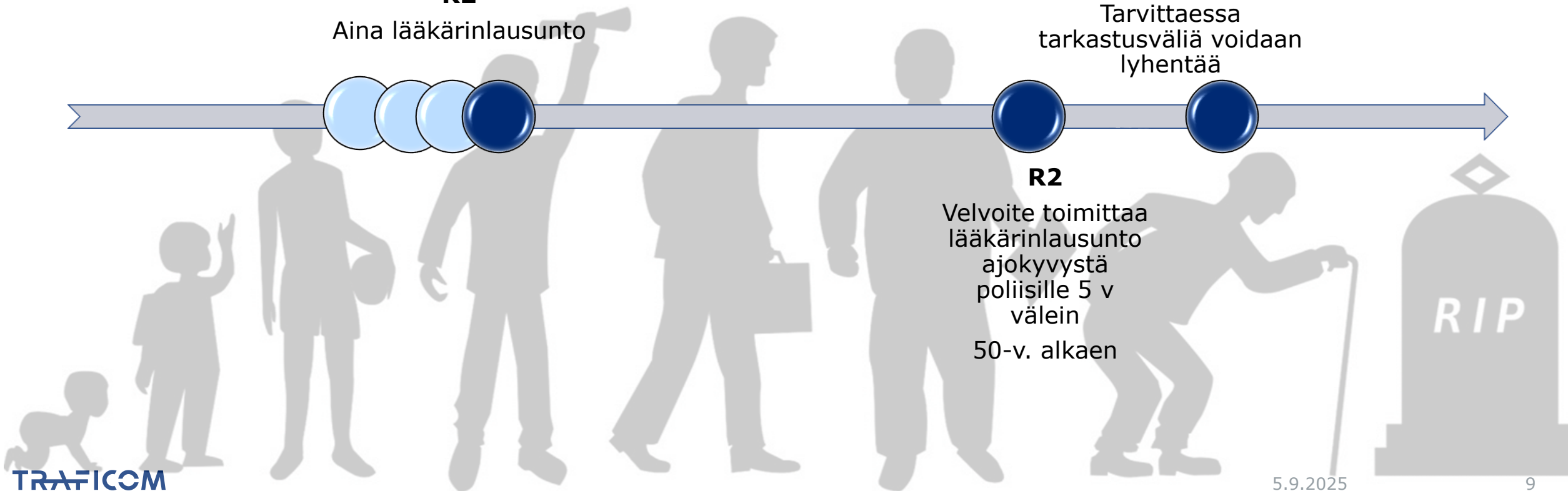
R2

68-v alkaen 2 v. välein

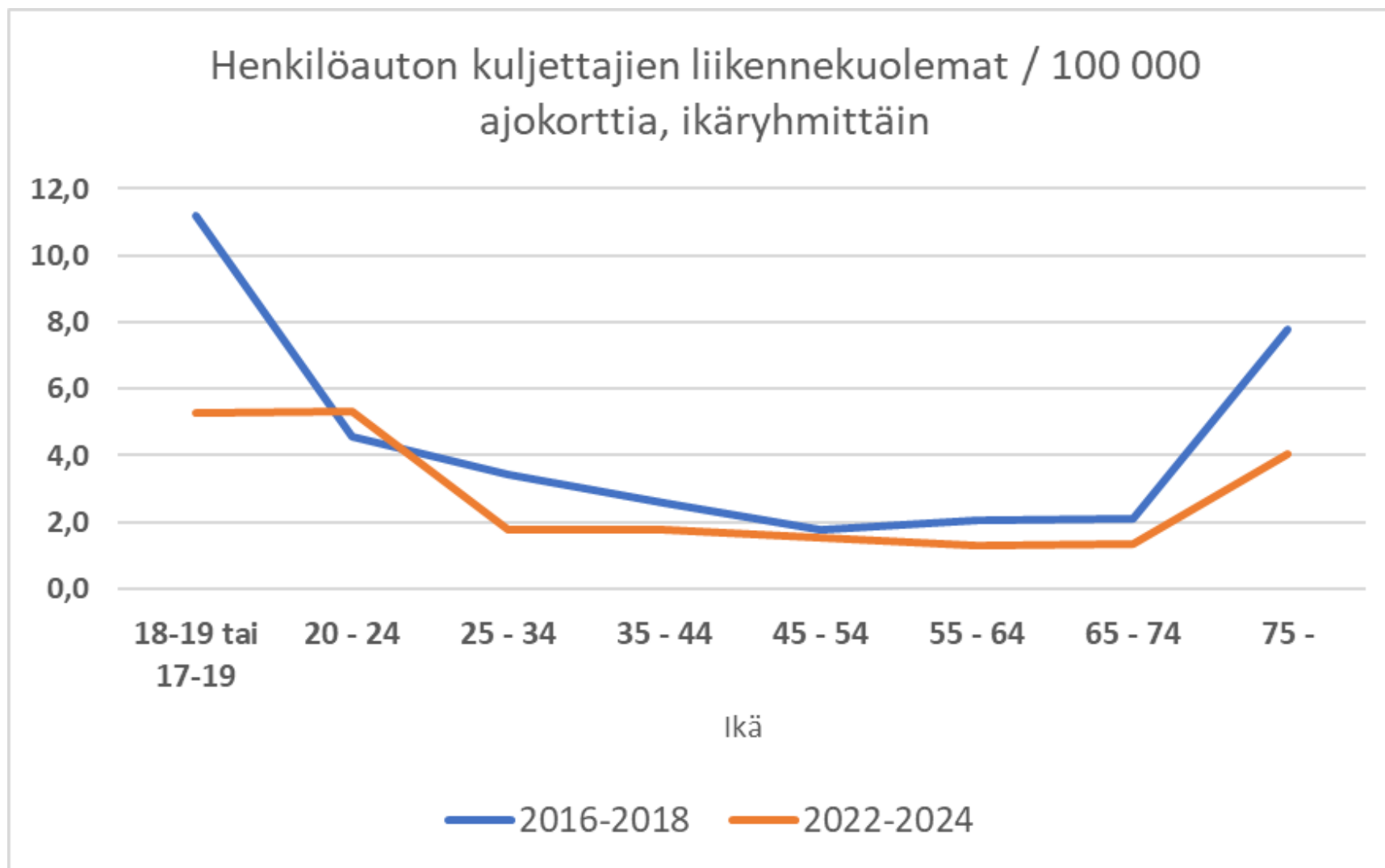
Tarvittaessa
tarkastusväliä voidaan
lyhentää

R2

Velvoite toimittaa
lääkärinlausunto
ajokyvystä
poliisille 5 v
välein
50-v. alkaen

Liikenneturvallisuuden U-käyrä

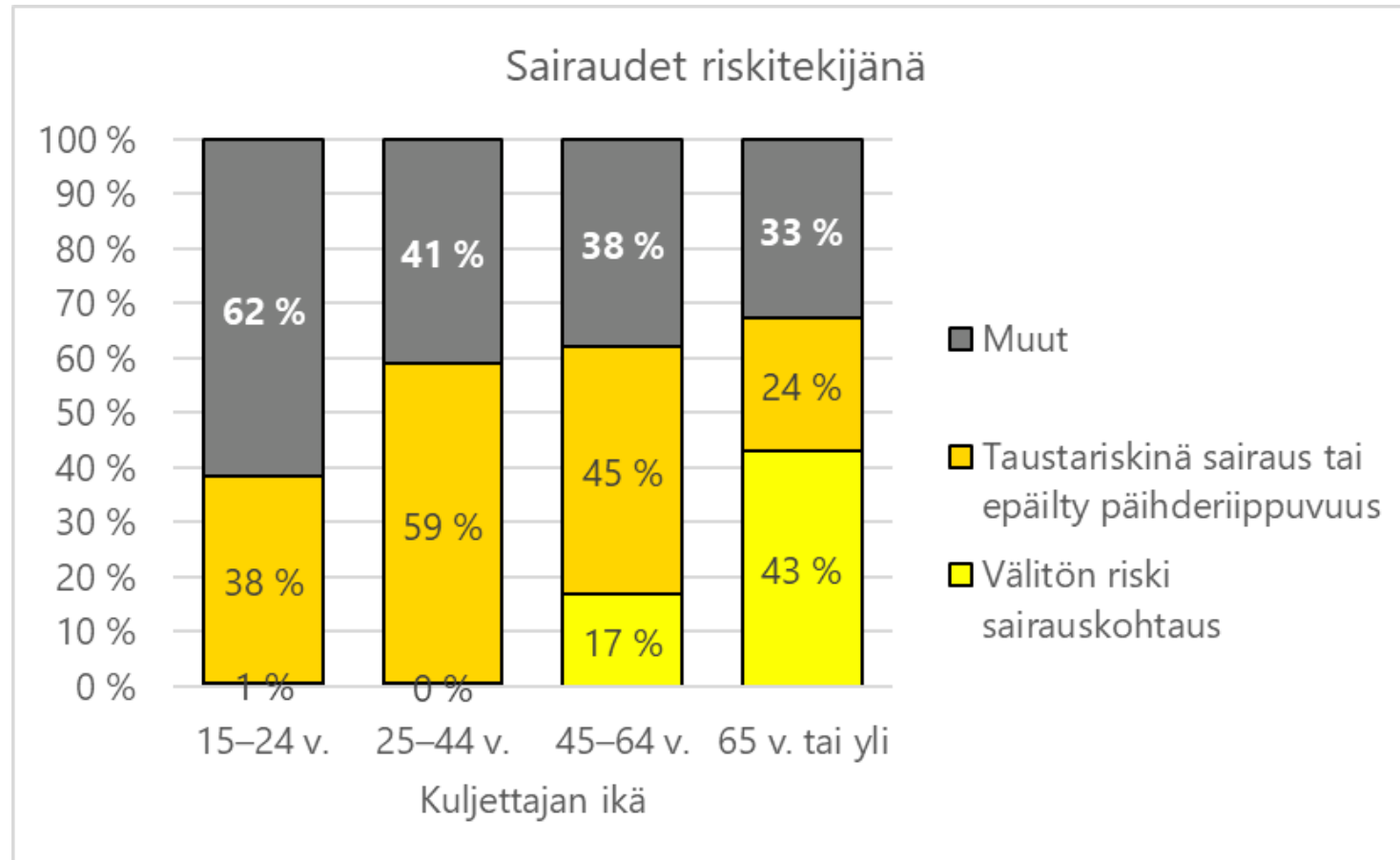
OTI ajoterveysraportti

907 kuolemaan johtanutta moottoriajoneuvo-onnettomuutta vv. 2014-2018

- ▶ Onnettomuuksista **16 %** (141 kpl) johtui kuljettajan saamasta sairauskohtauksesta.
- ▶ Lisäksi fyysinen tai psyykkinen sairaus esiintyi taustariskinä **39 %** (352 kpl) onnettomuuksista.

Sairaudet välittömänä riskinä tai taustariskinä, ml. päihderiippuvuus

Liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien tutkimat kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet 2019–2023

Lähde: OTI / Esa Rätty

Nuorten ajoterveyshaasteet

- ▶ Päihteet
- ▶ Mielenterveys
- ▶ Riskinotto ja impulsiivisuus

Iäkkäiden ajamisen haasteet

- ▶ Sairauskohtaukset
- ▶ Tiedonkäsittely (kognitio)
 - ▶ Muistisairaudet!
 - ▶ Myös yleistä hidastumista, mutta sitä voidaan paikata kokemuksella ja ennakkoinnilla

- ▶ Näkö?
 - ▶ Ei ole merkittävässä roolissa onnettomuuksien syynä (yleensä havaintovirheitä -> kognition ongelma)
 - ▶ Ikääntyvät rajoittavat itse ajamistaan, jos esim. hämäränäkö heikkenee
- ▶ Lääkkeet ja päihteet

Iäkkäiden liikkuminen ja koettu ajokyky

(Traficom 2024)

Kehottanut teitä vähentämään
ajamista terveydentilanne takia

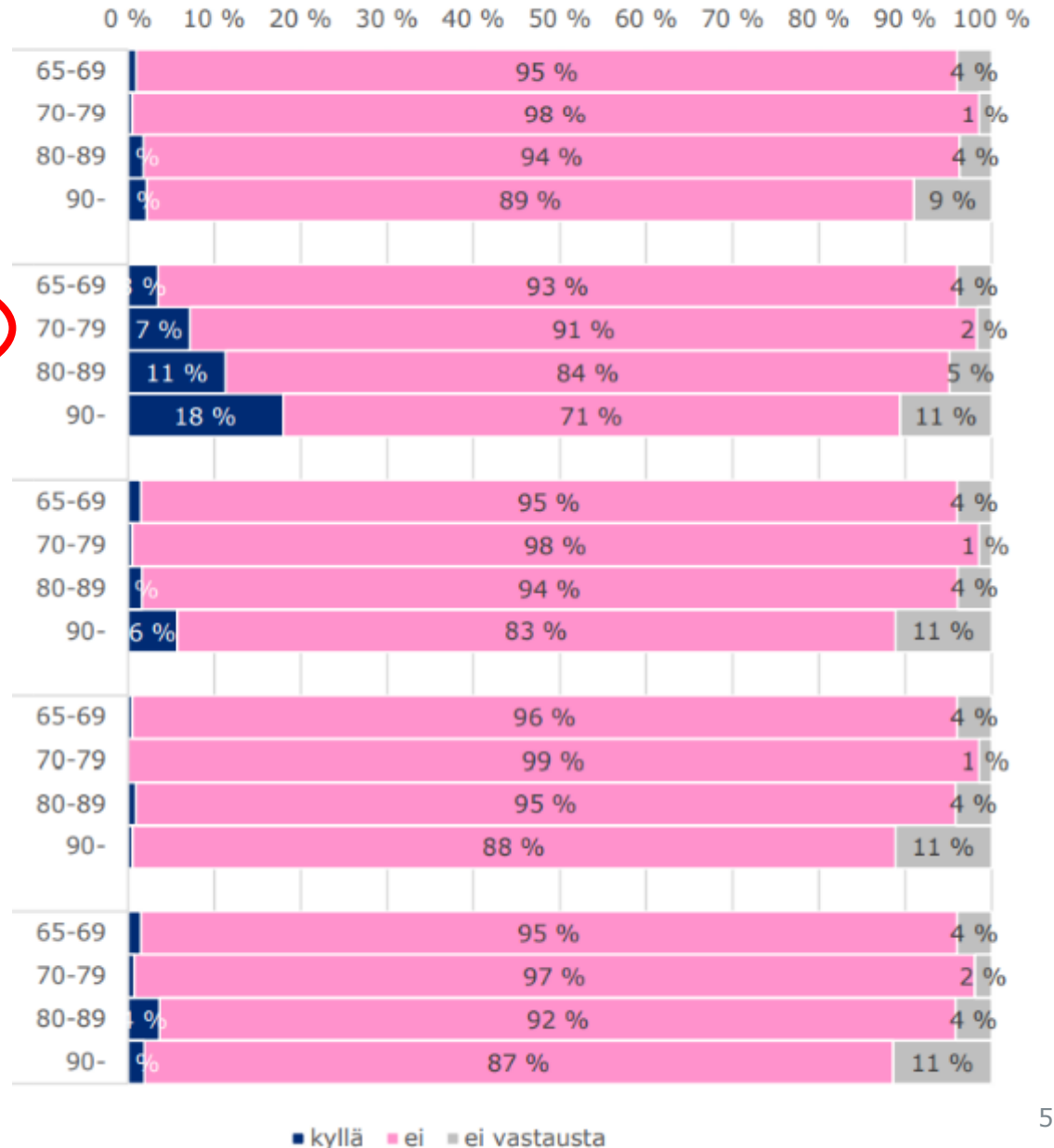
Esittänyt teille kysymyksiä
ajoterveydestänne

Kehottanut teitä vähentämään
ajamista pimeään aikaan tai
huonoissa olosuhteissa

Kehottanut teitä harkitsemaan
ajokortista luopumista
terveydentilanne takia

Antanut teille neuvoja
ajokunnosta tai ajamiseen
liittyvistä asioista

Onko terveydenhuoltohenkilökunta viimeksi kuluneen vuoden aikana?

Kuljettajan elinkaari ja ajoterveyden arviointi, tuleva ajokorttidirektiivi

Ensimmäinen ajokortti
17-v. ajokortti yleistyy

R1

Terveystilan
itsearviointi

R2

Aina lääkärinlausunto

R1
Säännölliset
terveystarkastukset 5 v.
välein 70-75-vuotiaasta
alkaen

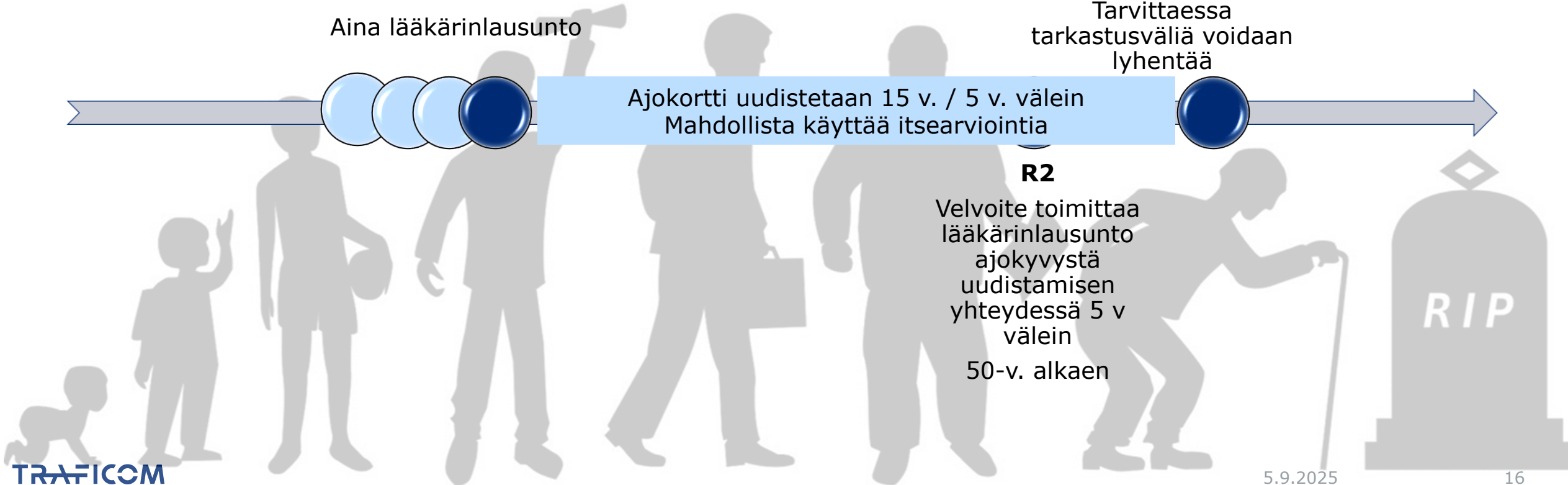
R2

68-v alkaen 2 v. välein
Tarvittaessa
tarkastusväliä voidaan
lyhentää

Ajokortti uudistetaan 15 v. / 5 v. välein
Mahdollista käyttää itsearviointia

R2

Velvoite toimittaa
lääkärinlausunto
ajokyvystä
uudistamisen
yhteydessä 5 v
välein
50-v. alkaen

Liikenneturvallisuutta parantavia toimia

1

Liikennekasvatus

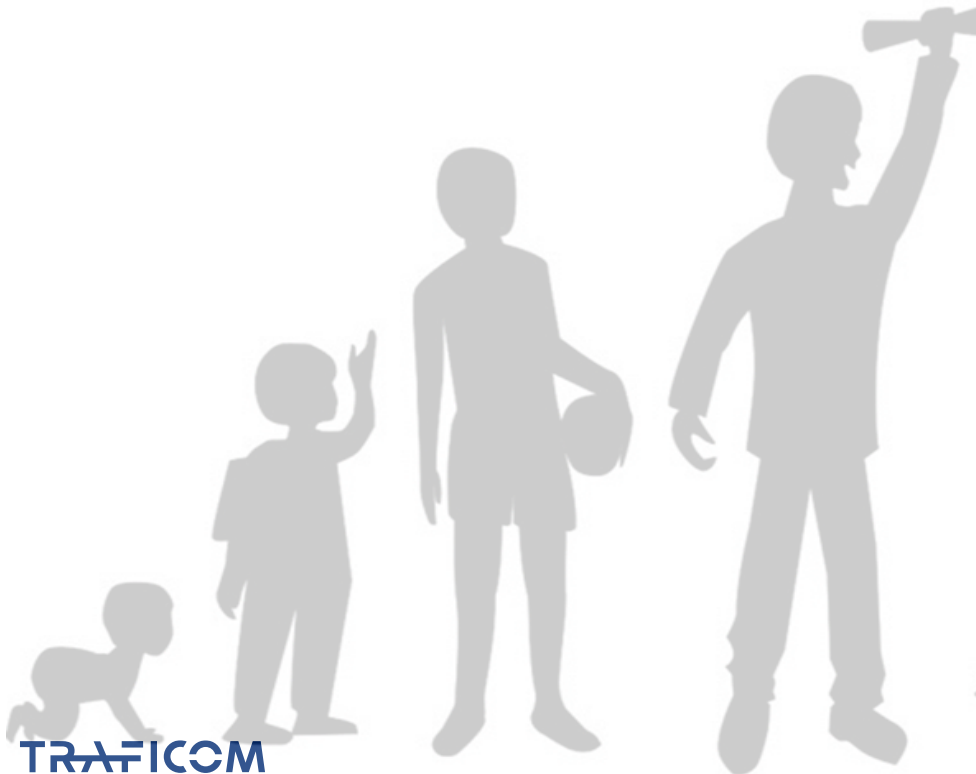
Miten kasvatamme vastuullisia tienkäyttäjiä?
Koti, koulu, aikuisten esimerkki, ammattilaisten toimet...
Huoltajien vastuu!

Ajoterveyden arviointi

Kiinteäksi osaksi lasten ja nuorten terveydenhuoltoa ajokortti-
ikää lähestyttäessä

Toimiva sosiaali- ja terveydenhuolto

Erityisesti mielenterveys- ja päihdeongelmien tehokas ehkäisy
ja hoito

Liikenneturvallisuutta parantavia toimia

2

Liikennekasvatus

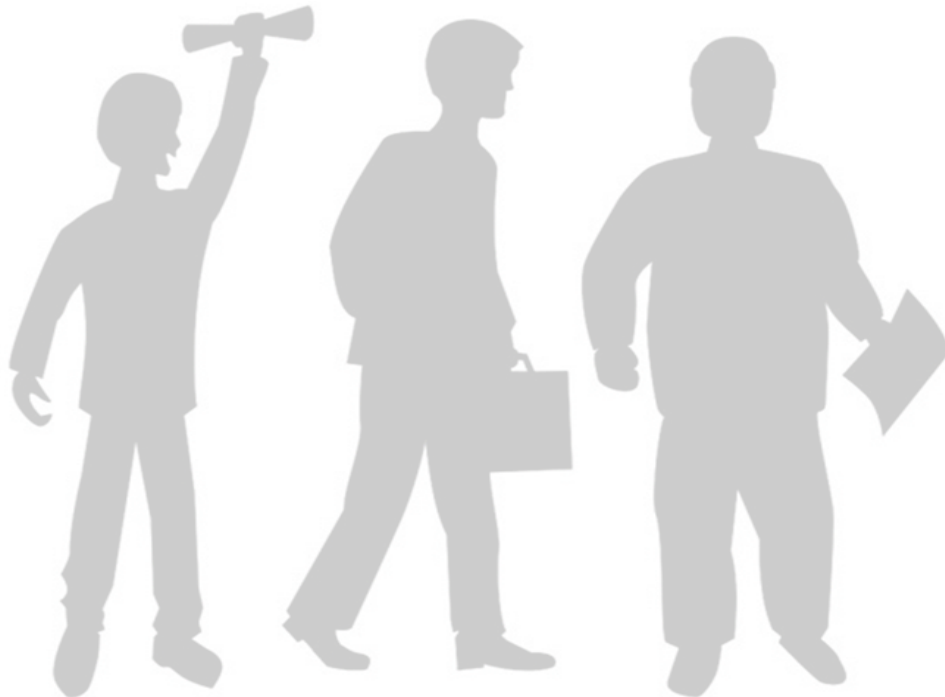
Miten kasvatamme vastuullisia tienkäyttäjiä?

Ajoterveyden arviointi

Paremmiin rutiiniksi terveydenhuollossa

Ilmoitusvelvollisuuden tehokkaampi toteutuminen

Ajoterveyteen vaikuttavien sairauksien tehokas ehkäisy ja hoito

Liikenneturvallisuutta parantavia toimia

3

Liikennekasvatus ja neuvonta

Ajouran päättymiseen valmistautuminen
Vaihtoehtoisten liikkumismuotojen mahdollistaminen

Ajoterveyden arviointi

Paremmiin rutiiniksi terveydenhuollossa
Ilmoitusvelvollisuuden tehokkaampi
toteutuminen
Ajoterveyteen vaikuttavien sairauksien
tehokas ehkäisy ja hoito

Kiitos.

Yhteydenotot:

liikennelaaketiede@traficom.fi

petteri.harjuvaara@traficom.fi

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto